

Valtakunnallinen teema	Erityistavoitteet: Polkuja töihin ET 4.1.1 Uutta osaamista työelämään ET 4.1.6 Yhdenvertaiseen osallisuuteen ET 4.1.7 Maahanmuuttaneiden toimiva arki Suomessa: työ, osaaminen ja osallisuus A well-functioning everyday life for immigrants: work, skills and inclusion
Välittävän toimielimen yhteyshenkilö(t)	Hämeen ELY- keskus Auli Vuorela, auli.vuorela@ely-keskus.fi p. 0295 021 264
Koordinaatiohankkeen yhteyshenkilö(t)	[Nimi, sähköpostiosoite, puh.nro]
Ministeriön/ministeriöiden vastuuhenkilö(t)	Työ- ja elinkeinoministeriö Susanna Piepponen, susanna.piepponen@tem.fi , p. 050 396 1120 Opetus- ja kulttuuriministeriö Kaisu Piironen, kaisu.piironen@minedu.fi , p. 050 575 4956 Ulla-Jill Karlsson, ulla-jill.karlsson@minedu.fi , p 040 351 5868 Annika Bussman, annika.bussman@minedu.fi , p. 050 343 1067 Sosiaali- ja terveysministeriö Jere Päivinen, jere.paivinen@stm.fi , p. 050 406 1274
Toteutusaika	2021-2027
Rahoituskehysarvio (EU+valtio)	Yhteensä 14 milj. € (ET 4.1.1., ET 4.1.6. ja ET 4.1.7), TEM 6 milj. €, OKM 3 milj. € ja STM 5 milj. €

1) Yhteys EU:n strategioihin, Suomen saamiin maakohtaisiin suosituksiin sekä kansallisiin strategioihin ml. RRF

EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) kansallisessa elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisesti vahvistetaan toimia heterogeenisen maahan muuttaneiden ryhmän kiinnittymiseksi työmarkkinoille. Tavoitteena on myös parantaa maahanmuuttajien osaamistason nosta ja nopeuttaa etenkin koulutettujen maahanmuuttajien ja kansainvälisten opiskelijoiden työllistymistä osaamistaan vastaaviin töihin. Lisäksi maahanmuuttajien työllistymistä tuetaan TE-palvelujen ja muiden kotoutumista edistävien palvelujen palvelutarjontaa laajentamalla.

Jatkuvan oppimisen parlamentaarisen uudistuksen yhtenä tavoitteena on, että koulutukseen osallistumisen tasa-arvo lisääntyy ja jokaisella on mahdollisuus kehittää ja uudistaa osaamistaan. Uudistuksen linjausten mukaisesti koulutustarjontaa kehitetään ja räätälöidään erilaisten koulutuksessa aliedustettujen ryhmien tarpeisiin huomioiden muun muassa kielitaidon tai muiden perustaitojen vahvistaminen.

2) Lisäarvo kansalliseen toimintaan ja yhteistyö alueellisen rakenerahastotoiminnan kanssa

Valmistellaan tuotteita ja kehitetään palveluita, joita hyödynnetään ja vakiinnutetaan kansallisesti ja alueellisesti.

3) Toiminnan kohderyhmät

Työn, opiskelun, perhesuhteiden tai pakolaisuuden perusteella Suomeen muuttaneet. Kohderyhmään kuuluvat työttömät, työvoiman ulkopuolella olevat ja työssäkäyvät maahanmuuttajat. Lisäksi kohderyhmään kuuluvat työyhteisöt sekä niissä työskentelevät työntekijät yksityisellä, julkisella ja kolmannella sektorilla.

Kohderyhmään kuuluvat myös järjestöt, yhdistykset, säätiöt, kunnat, kasvatus- ja koulutusorganisaatiot, tutkimuslaitokset, taide- ja kulttuurilaitokset ja muut työelämän ja palveluiden kehittäjät ja niiden henkilökunta.

Kohderyhmät voidaan tarvittaessa rajata tarkemmin alueellisten erityispiirteitten tai valtakunnallisten tarpeitten mukaisesti sekä toimintaympäristössä rahastokaudella tapahtuvien muutosten vuoksi.

4) Toiminnan konkreettinen sisältö ja mahdolliset alateemat; mitä toiminnalla tavoitellaan ja millaisia muutoksia nykytilanteeseen odotetaan; onko toimintaan aiemmin kohdennettu EU-rahoitusta

Maahanmuuttaneiden toimiva arki Suomessa: työ, osaaminen ja osallisuus

TYÖ

Edistetään maahanmuuttajien kotoutumista kehittämällä palveluita kumppanuusperiaatteella ottamalla maahanmuuttaneet mukaan omien palveluiden sisältöjen määrittelyyn ja testaamiseen.

Keinot

Luodaan kotoutumista edistäviä palveluita työssäkäyville ja opiskelijoille sekä muille osa-aikaisia palveluita tarvitseville. Kehitetään jalkautuvaa työtä maahanmuuttajien parissa asiakkaiden tavoittamiseksi ja työelämäkontaktien tehostamiseksi.

Kiinnitetään erityistä huomiota työelämän ulkopuolella olevien maahanmuuttaneiden, kuten kotona lapsia hoitavat vanhemmat, tavoittamiseen ja heidän tilanteeseensa sopivien työelämäorientaatiota vahvistavien palveluiden ja ohjauksen tarjoamiseen. Pilotoidaan iltaisin ja viikonloppuisin tarjottavia palveluita ja testataan digitaalisten kielikoulutusmateriaalien toimivuutta erityisesti työn ja koulutuksen takia maahanmuuttaneilla. Kehitetään digitaalisia oppimiskokonaisuuksia valtakunnalliseen käyttöön.

Panostetaan kotoutumisajan jälkeiseen riittävän henkilökohtaiseen ohjaukseen ja tukeen työhaussa sekä tukeen yrityksille/työnantajille, jotta saadaan luotua alkuvaiheen palveluille luontevia jatkopolkuja. Näin saadaan estettyä työttöminä työnhakijoina olevien syrjäytyminen työelämästä.

Varmistetaan rakenteiden edistävän kotoutumista.

Keinot

Vahvistetaan hallintorajat ylittävää monialaista yhteistyötä ja tiedonvaihtoa eri toimijoiden välillä maahanmuuttajien osallisuuden ja työllisyyden edistämiseksi, kuten kuntien kotouttamisohjelmatyötä mallintamalla, pilotoimalla kotoutumiskoulutuksen johdantomoduulin ja yhteiskuntaorientaation käyttöönottoa sekä yhtenäistämällä kotoutumissuunnitelmien sisältöä.

Edistetään työntekijöiden ja työpaikkojen kohtaantoa tuomalla yhteen viranomaisia, kuntia, oppilaitoksia, yrityksiä ja järjestöjen osaamista.

Rakennetaan monialainen ohjausosaaminen ja monikanavaisen ohjaus valtakunnalliseksi yhdenvertaiseksi maahanmuuttajien palveluksi, joka sisältää puhelin-, etä- ja digiohjauksen. Hyödynnetään palveluiden suunnittelussa, kehittämisessä ja arvioinnissa asiakkaita osallistavia menetelmiä.

Panostetaan yritysyhteistyöhön maahanmuuttajien työllistämiseksi.

Keinot

Vaikutetaan työnantajien asenteisiin maahanmuuttajien rekrytoimiseksi tekemällä yhteistyötä työnantajien kanssa yhdenvertaisuuden edistämiseksi työhän otossa ja työssä sekä työelämän vastaanottavuuden tukemiseksi.

Yritykset ml. etniset ovat maahan muuttaneiden tärkeitä työllistäjiä, mutta työturvallisuutta, työelämän pelisääntöjä ja yrittäjien tueksi luotuja palveluita (palkkatuki, oppisopimus, TE-toimistojen yrityspalvelut yms.) voisi niissä vahvistaa. Myös yrityksiin jalkautuminen ja niiden tarpeiden selvittäminen ovat tärkeitä työllistymisen vauhdittajia.

OSAAMINEN

Vahvistetaan koulutusjärjestelmän kykyä vastata kasvavan maahanmuuttajaväestön tarpeisiin kehittämällä ja toteuttamalla työelämälähtöisiin palveluihin ja koulutuksiin suomen ja ruotsin kielen opintokokonaisuuksia ja kehittämällä kielikoulutuksia ja kielellisen tuen malleja

Keinot

Kehitetään ja pilotoidaan suomen ja ruotsin kielen opintokokonaisuuksia, joita voidaan joustavasti kytkeä opintoihin ja hyödyntää työpaikalla tapahtuvassa harjoittelussa sekä muissa työelämää lähellä olevissa palveluissa. Kehitetään kielellisen tuen menetelmiä oppilaitoksissa ja kehitetään kielitaitoa tukevia materiaaleja hyödynnettäväksi koulutuksissa ja muissa palveluissa. Kehitetään kielitaidon testausten valtakunnallisia menetelmiä.

Kehitetään ja pilotoidaan erilaisille oppijoille tarkoitettuja kielikoulutuksen malleja, huomioiden muun muassa nopeiden oppijoiden kielitaidon kehittäminen toimivasta peruskielitaitotasosta (B1) aina taitavan kielitaidon tasolle (C).

Kehitetään myös malleja työvoiman ulkopuolella olevien, esimerkiksi kotona lapsia hoitavien vanhempien kielitaidon ja perustaitojen kehittämiseen.

Tuetaan korkeakoulujen, oppilaitosten ja muiden maahanmuuttajien kielitaidon kehittämisen palveluita tarjoavien yhteismalleja ja yhteistyötä suomen ja ruotsin kielen ja perustaitojen opintotarjonnan ja työnjaon kehittämiseksi.

OSALLISUUS

Tarjotaan kuntoutuspalveluita heti kotoutumisen alussa.

Keinot

Suunnitellaan jo kotoutumisvaiheeseen maahanmuuttajille toiminnallinen kuntoutusta ja kieliopintoja taiteen ja kulttuurin tarjoamia toimintamuotoja yhdistävä palvelu, jolla voidaan tukea toimintakykyä, arjenhallintaa ja kotoutumista. Kartoitetaan samalla mahdolliset oppimis- ja lukivaikeudet. Lisäksi kehitetään malleja työelämään pääsemiseksi ja siellä pysymiseksi kuntoutusjakson jälkeen.

Edistetään osallisuutta maahanmuuttajien arjessa.

Keinot

Edistetään osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa maahanmuuttajan elämän käytännön tilanteissa, kuten sosiaali- ja terveystalvuluissa, neuvoloissa, oppilaitoksissa, kotoutumiskoulutuksen työharjoittelussa, työnhaussa, lasten koulunkäynnin tukemisessa ja työpaikalla. Hyödynnetään kirjastojen, museoiden, teattereiden ja muiden taide- ja kulttuurilaitosten tarjoamia mahdollisuuksia luoda vuoropuhelua ja kohtaamisia eri kulttuuritaustan omaavien ihmisten välillä.

Edistetään osallisuutta ja syrjinnän torjuntaa esim. kehittämällä ja mallintamalla kotouttavaa ja sosiaalista osallisuutta edistävää toimintaa työelämän ulkopuolella olevien henkilöiden osalta, huomioiden mm. kotona lapsia hoitaneet naiset ja henkilöt, joiden kotoutuminen on hidastunut.

Lisätään tietoisuutta yleisten kirjastojen, museoiden ja muiden taide- ja kulttuurilaitosten tehtävistä ja palveluista osana kotoutumiskoulutusta ja muuta kotoutumista. Tiedostetaan kulttuuripalvelujen rooli kulttuurisen ja vuorovaikutuksellisen kotoutumisen edistäjänä kotoutumisprosessin kaikissa vaiheissa. Järjestöissä ml. maahanmuuttajajärjestöt toimiminen vahvistaa maahanmuuttaneiden osallisuutta ja toimijuutta.

5) Yhteistyö, kumppanuudet, yhteiskehittäminen; mitä toimijoita mukana suunnittelussa ja toteutuksessa, missä rooleissa; millä tavoin osallistettu kohderyhmää

Valtakunnallista teemaa ovat suunnitelleet työ- ja elinkeino-, opetus- ja kulttuuri- sekä sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntijat. Jatkossa eri organisaatioiden edustajat ml. välittävän toimielimen edustaja ja maahanmuuttajat itse ohjausryhmässä ja työpajoissa suunnittelevat yhdessä teemakohtaisia hankehakua. Hankehakujen osalta tehdään tarvittaessa yhteistyötä myös muiden valtakunnallisten teemojen kanssa, esimerkiksi jatkuvan oppimisen kanssa. Maahanmuuttajat itse suunnittelevat tuotteita ja palveluita asiantuntijoiden kanssa työryhmissä ja työpajoissa kehittämistyön eri vaiheissa.

6) Tulosten mittaaminen ja käytettävät indikaattorit

Seurataan, että suunnitellut tuotteet ja palvelut valmistuvat ja että ne ovat laadukkaita. Tavoitellut muutokset toimintatavoissa, palveluiden sisällöissä tai muissa kehittämiskohteissa parantavat ulkomaalaistaustaisten kotoutumista ja työllistymistä Suomessa.

7) Toiminnan jatkuminen teemaan kuuluvien hankkeiden päättymisen jälkeen

Kotoutumisen edistäminen on kansallista toimintaa, jota toteutetaan organisaatioiden vakiintuneena palveluna tai toimintatapana hankekauden päätyttyä. Hankkeen aikana kehitetyt toimintamallit, tuotteet ja palvelut vastaavat havaittuun tarpeeseen. Siksi ne otetaan käyttöön organisaatioiden perustyössä ja prosesseissa.

8) Viestintäsuunnitelma

Informoidaan laajasti valmistuneista tuotteista ja palveluista ja edistetään niiden käyttöönottoa.